

Pirkanmaan alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma

PIRKANMAAN HYVINVOINTIALUE

PIRKANMAAN TAIKUSYDÄN Pilvi Kuitu ja Pilvi Nissilä

22.3.2023

Taustaa

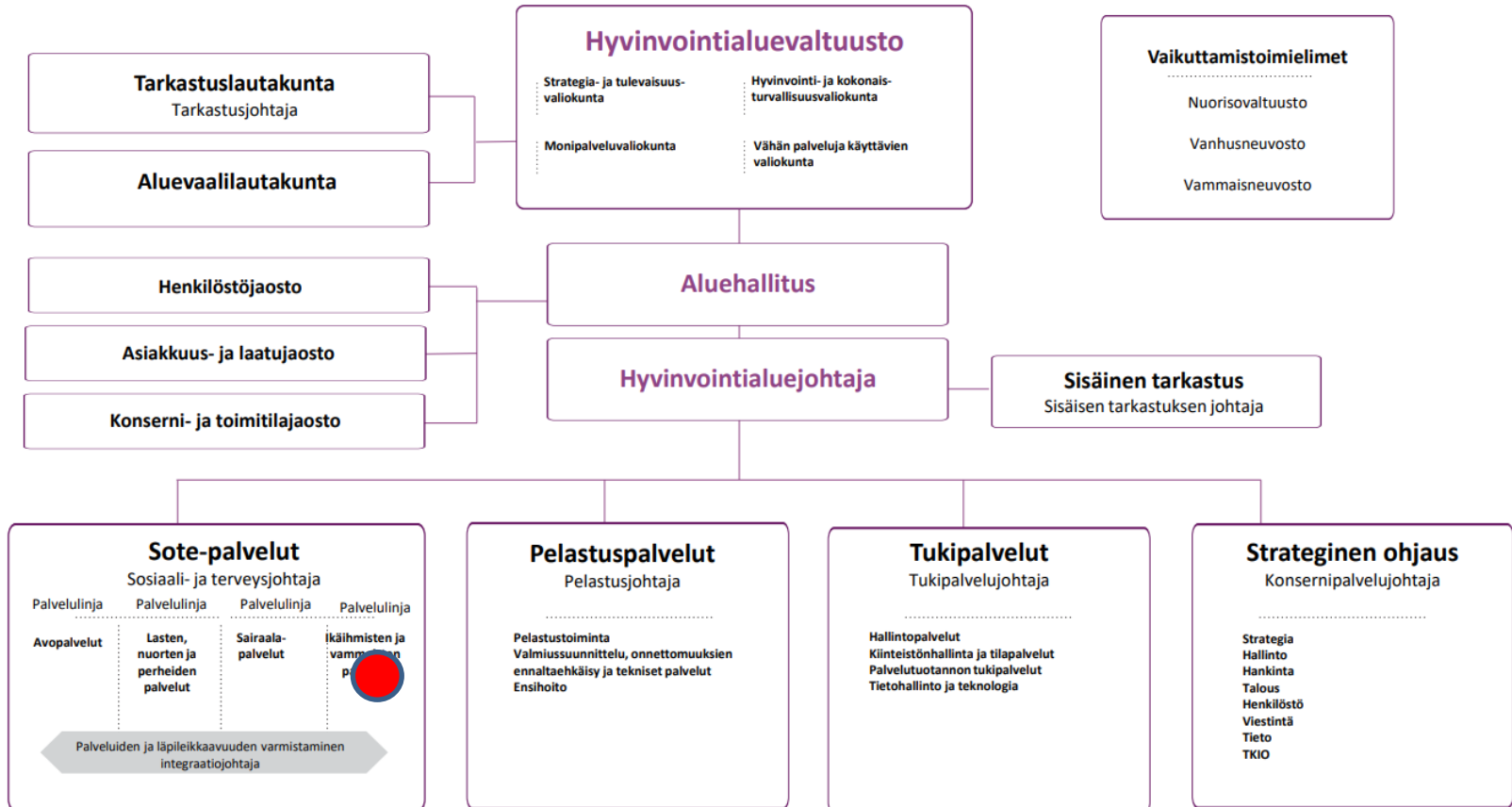
Suunnitelman pohjaa 2017 julkaistuun ensimmäiseen Pirkanmaan alueelliseen kulttuurihyvinvointisuunnitelmaan, jonka laatimisesta vastasivat Taike, PSHP ja silloin perustettu KULTU-ryhmä.

Pirkanmaan suunnitelma oli ensimmäinen laatuaan Suomessa ja nyt julkaistu suunnitelma on ensimmäinen alueellinen hyvinvointialueen rakenteen huomioiva suunnitelma.

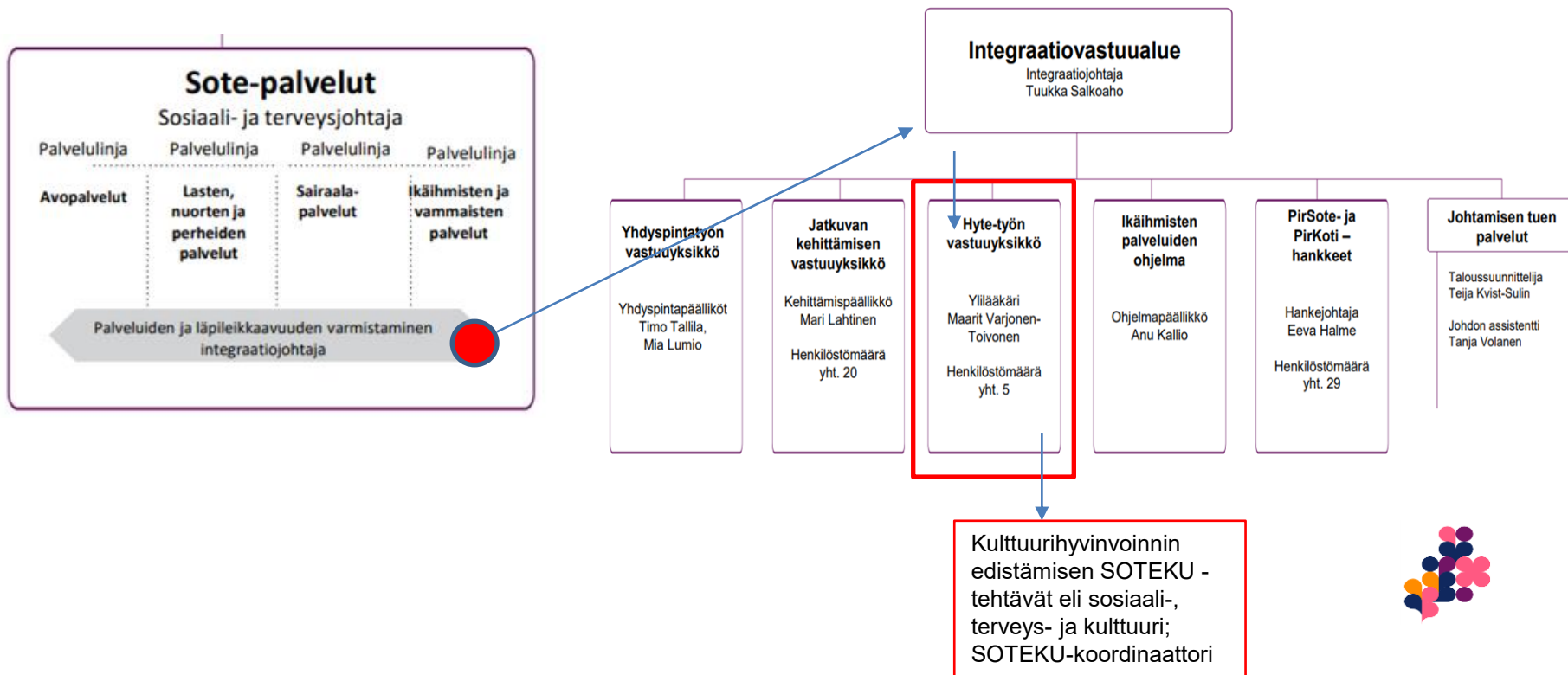
Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen Pirkanmaan hyvinvointialueen rakenteissa 1/4

Pirkanmaan hyvinvointialueen organisaatiokaavio

Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen Pirkanmaan hyvinvointialueen rakenteissa 2/4

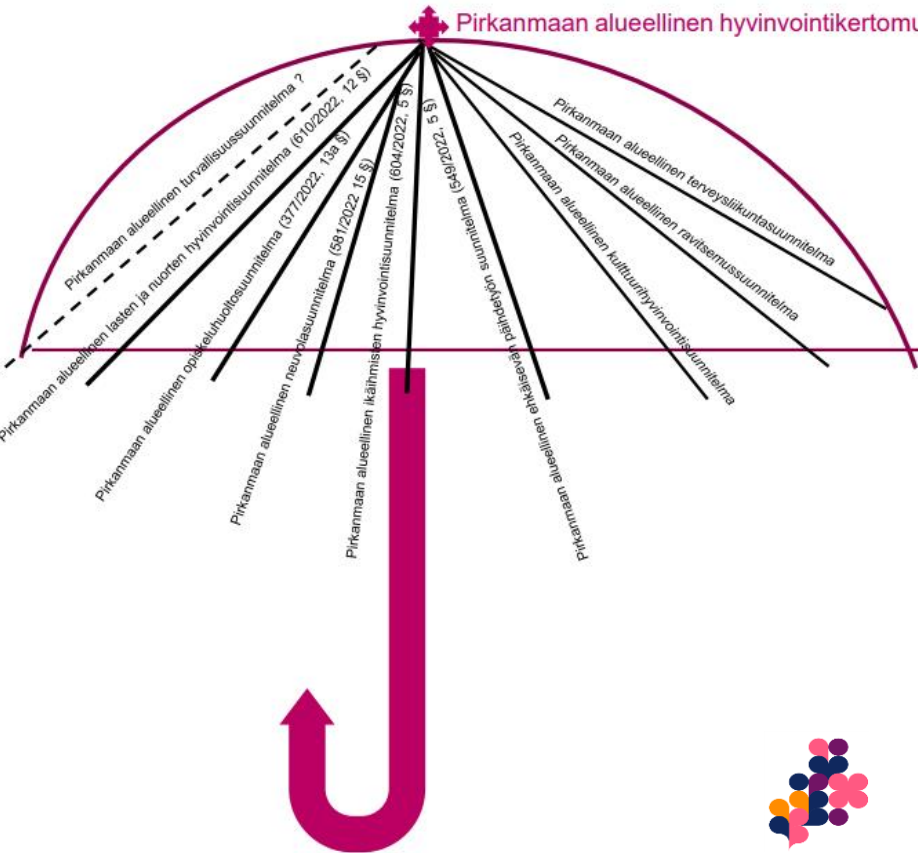
Hyvinvointialueen Sote-palvelut: integraatio, yhteistyö ja HYTE-kokonaisuus, jonka osana kulttuurihyvinvoinnin edistämisen tehtävät

Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen Pirkanmaan hyvinvointialueen rakenteissa 3/4

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Pirkanmaan strategiset alueelliset HYTE-asiakirjat

Yhteinen

- Tilannekuva
 - Väestön hyvinvointia ja terveyttä kuvaavat teemat
 - Tunnusluvut/ indikaattorit
 - Kuntien painopisteet väestönsä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi (612, 6§)
- Hyvinvointialueen strategiset tavoitteet väestön hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi

-> Väestön hyvinvointia ja terveyttä edistävät kärjet/ painopisteet

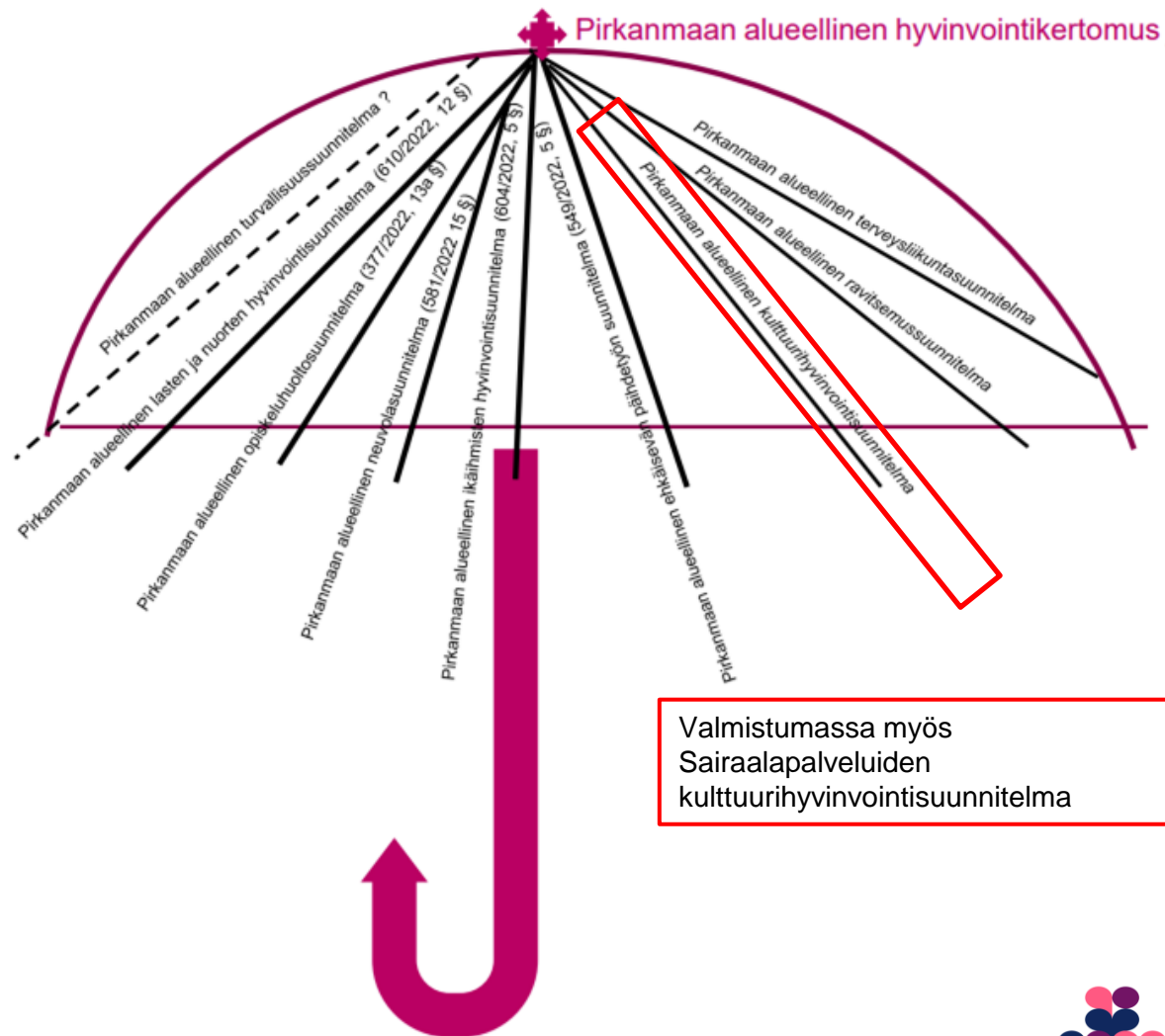
Yhteisillä hyvinvointia ja terveyttä edistävillä kärjillä/ painopisteillä kavennetaan väestön hyvinvointi- ja terveyseroja -> vaikutus palvelutarpeeseen ja kustannuksiin

- Kärjet/ painopisteet -> **Konkreettiset tavoitteet**
 - Integraatio hyvinvointialueen tuottamiin palveluihin
 - Integraatio kuntien eri toimialoihin ja muihin sidosryhmiin
- Konkreettiset tavoitteet -> **Toimeenpanosuunnitelmat**
 - Integraatio hyvinvointialueen tuottamiin palveluihin
 - Integraatio kuntien eri toimialoihin ja muihin sidosryhmiin
- Toimeenpanosuunnitelmat
 - Toteutumisen vuosiraportointi: **mittarit** (vähimmäistietosisältö, johtaminen, palvelulinjat/ toimialueet/ vastuualueet/ yksiköt/ arjen työ: kirjaaminen < - > mm. HYTE-kerroin, ministeriön ohjaus)
 - Toteutumisen yhteenveto valtuustokaudelta

Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen Pirkanmaan hyvinvointialueen rakenteissa 4/4

Pirkanmaan alueellinen hyvinvointikertomus koostuu alueellisista suunnitelmista:

- lasten ja nuorten hyvintointisuunnitelma
- opiskeluhuolto-suunnitelma
- neuvolasuunnitelma
- ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma
- ehkäisevän päihdetyön suunnitelma
- **kulttuurihyvinvointi-suunnitelma**
- terveysliikuntasuunnitelma
- ravitsemussuunnitelma
- turvallisuussuunnitelma

Näin suunnitelma syntyi

- Osa Pirkanmaan Tulevaisuuden sote-keskus -hanketta (PirSOTE).
- valmisteltiin laajassa yhteistyössä eri alojen asiantuntijoiden ja toimijoiden kanssa
- Laatimisesta vastasivat Kulttuurikeskus PiiPoo (kirjoittajat Pilvi Kuitu ja Suvi Laakso) sekä Tampereen kaupunki (Pilvi Nissilä).
- Alueellinen tiedonkeruu huhti-kesäkuussa 2022: työpajoja ja kysely eri alojen ammattilaisille ja päättäjille.
- Kommenttikierros eri alojen edustajille ja päättäjille elokuussa 2022.
- Ohjausryhmänä alueellinen kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijaryhmä Kultu ja asiantuntijatuki Taiteen edistämiskeskuksen kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijoilta
- Suunnitelman hyväksynyt Pirkanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimintajohtaja
- Suunnitelma julkinen helmikuussa 2023
 - käyttöönotto ja toimeenpano

Pirkanmaan alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma

- Strateginen asiakirja, osa alueellista hyvinvointikertomusta ja suunnitelmaa
- Ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden kulttuurilähtöistä edistämistyötä Pirkanmaan hyvinvointialueella, kunnissa ja yhdyspinnoilla.
- Suunnitelmaa päivitetään tulevina vuosina kun hyvinvointialueen rakenteet muodostuvat ja vakiintuvat.

Suunnitelma sisältää

- yhteisen kulttuurihyvinvoinnin vision
- kehittämisen painopisteet
- tavoitteet
- toimenpide-ehdotuksia kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi

[Linkki suunnitelmaan](#)

A large, vibrant crowd of people is seen from behind, filling a concert venue. Many individuals have their arms raised in the air, some holding up smartphones to capture photos or videos. The crowd is diverse in age and style, with some wearing hats and casual clothing. In the background, a stage is illuminated with bright purple and white lights. Several large screens on the stage display the performance. The overall atmosphere is energetic and festive.

Tunnelmia

Suunnitelman sisältö

Esipuhe ja tiivistelmä

Tietoperusta

Kulttuurihyvinvoinnin käsitteet

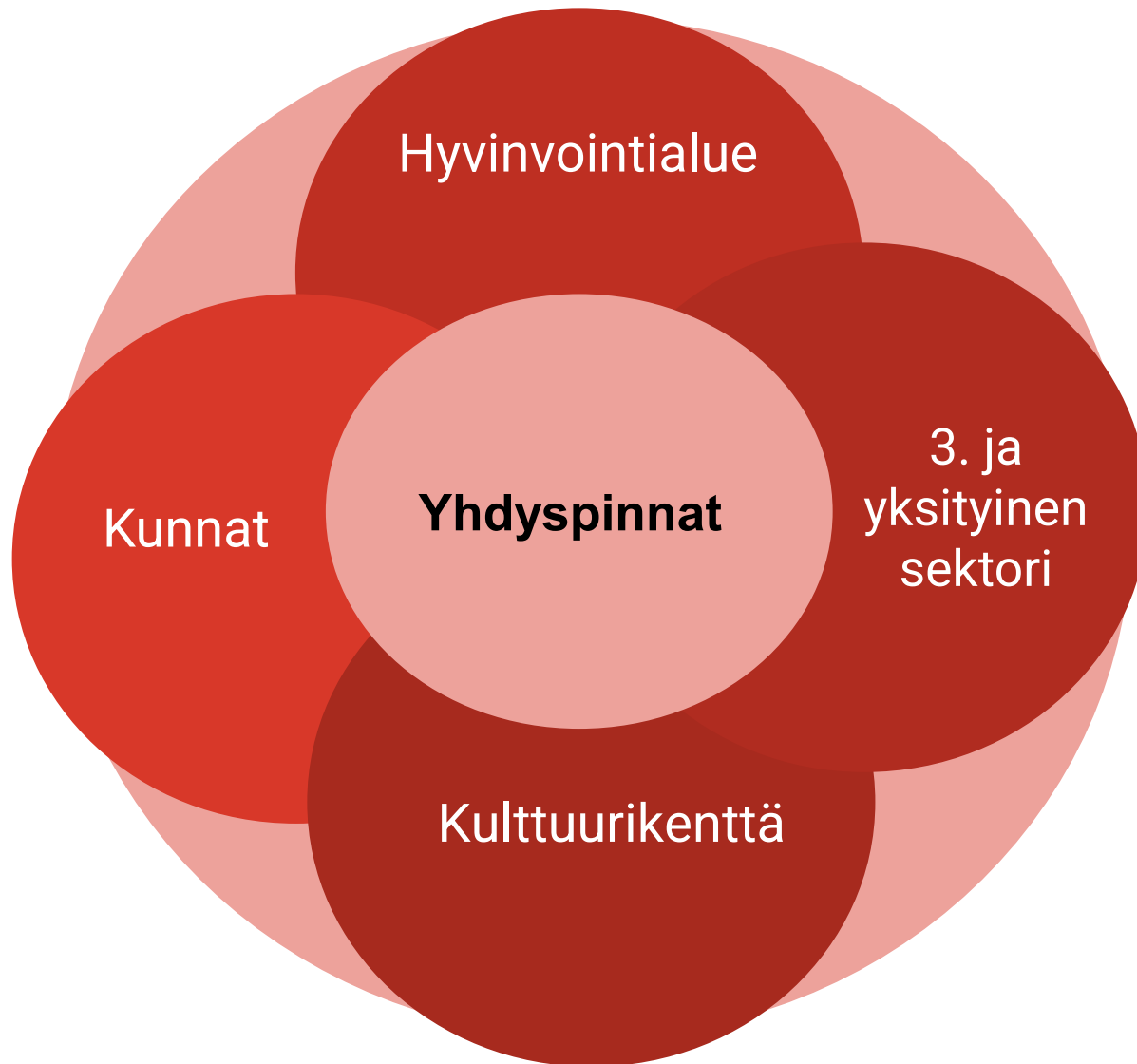
Kulttuurihyvinvoinnin toimintamallit

Toimeenpanosuunnitelma

Lähteet ja lukemisto

Kulttuurihyvinvointisuunnitelman toimeenpanijat Pirkanmaalla

Kuvio 1.
Suunnitelma linjaa, että hyvinvointialueen toimijat, Pirkanmaan kunnat, kolmas sektori, kulttuurikenttä, elinkeinoelämä ja alueen oppilaitokset toimeenpanevat suunnitelmassa asetettuja tavoitteita pitkäjänteisessä yhteistyössä.

Pirkanmaan kulttuurihyvinvoinnin visio

Jokaisella pirkanmaalaisella on mahdollisuus luovaan ilmaisuun, taiteelliseen toimijuuteen sekä pääsy taiteen, kulttuurin ja kulttuuripalveluiden ääreen.

Kulttuurin ja taiteen vaikutukset pirkanmaalaisten hyvinvointiin ja terveyteen tunnistetaan laajasti.

Eri alojen ammattilaiset tuntevat kulttuurihyvinvoinnin mahdollisuudet, merkityksen ja vaikutukset, ja hyödyntävät niitä työssään.

Tavoitteet tiiviisti

1. **Kulttuurihyvinvointi on osa hyvinvointialueen ja kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hallinnollisia rakenteita.**
2. **Yhteistyön rakenteet** toimivat hyvin.
3. **Eri väestöryhmien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä** käytetään suunnitelmallisesti kulttuurihyvinvoinnin keinoja.
4. **100 minuuttia kulttuuria -kulttuurihyvinvointisuositus** on käytössä vuoteen 2026
5. Päätöksenteko, johtaminen sekä kulttuurihyvinvointitoiminta, -palvelut ja niiden kehittäminen **perustuvat tutkimustietoon kulttuurin ja taiteen vaikutuksista.**
6. Monialainen **kulttuurihyvinvoinnin tuntemus ja osaaminen** ovat korkealla tasolla.
7. Ihmiset tunnistavat **kulttuurin ja taiteen merkityksen hyvinvoinnilleen** arjessa.
8. Kulttuuri- ja **kulttuurihyvinvointipalvelut ovat yhdenvertaisesti** kaikkien saavutettavissa ja fyysisesti esteettömiä.
9. Kulttuuri- ja kulttuurihyvinvoinnin **palvelutuotanto on sisällöllisesti ja tuotannollisesti moninaista, laadukasta ja ammattimaista.**

Kulttuurihyvinvoinnin kehittämisen painopisteet Pirkanmaalla

- 1) Rakenteet
- 2) Suunnitelmallisuus
- 3) Tieto ja osaaminen
- 4) Saavutettavat palvelut ja osallisuus

Painopiste 1.

RAKENTEET

MITÄ TAVOITELLAAN? Kulttuurihyvinvointi on osa hyvinvointialueen ja kuntien hallinnollisia rakenteita. Hyvinvointialueen, kuntien, kulttuurikentän ja muiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien toimijoiden kulttuurihyvinvoinnin yhteistyön rakenteet toimivat hyvin.

MITEN TOIMITAAN? **Kulttuurihyvinvointi kirjataan osaksi** hyvinvointialueen, kuntien ja muiden hyvinvointia ja terveyttäedistävien toimijoiden **strategioita, suunnitelmia ja talousarvioita.**

Hyvinvointialue, kunnat sekä kolmas ja yksityinen sektori luovat, määrittelevät ja toimeenpanevat yhdessä kulttuurikentän kanssa kulttuurihyvinvointitoiminnan yhteistyön rakenteet ja yhteiset linjaukset.

Painopiste 2.

SUUNNITELMALLISUUS

MITÄ TAVOITELLAAN? Eri väestöryhmien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi käytetään suunnitelmallisesti kulttuurihyvinvoinnin keinoja. 100 minuuttia kulttuuria - kulttuurihyvinvointisuositus on käytössä vuoteen 2026 mennessä Pirkanmaan hyvinvointialueella, kaikissa kunnissa ja muilla hyvinvointia ja terveyttä edistävillä toimijoilla.

MITEN TOIMITAAN? **Otetaan suositeltavat toimintamallit käyttöön, kehitetään ja toteutetaan sopimus- ja palveluohjausta sekä sanoitetaan tavoitteita, kirjataan ne ja sitoudutaan niihin** (esim. Pirkanmaan sairaalapalveluiden kulttuurihyvinvointisuunnitelma).

Painopiste 3.

TIETO JA OSAAMINEN

MITÄ TAVOITELLAAN? Päätöksenteko, johtaminen sekä kulttuurihyvinvointitoiminta, -palvelut ja niiden kehittäminen perustuvat tutkimustietoon kulttuurin ja taiteen vaikutuksista. Monialainen kulttuurihyvinvoinnin tuntemus ja osaaminen ovat korkealla tasolla. Kulttuurihyvinvointi on osa elintapaohjausta ja ihmiset tunnistavat kulttuurin ja taiteen merkityksen hyvinvoinnilleen arjessa.

MITEN TOIMITAAN?

Vaikutetaan aktiivisesti päätöksentekoon tuomalla **esiin kulttuurin ja taiteen hyvinvointi-, terveys- ja talousvaikutuksia.**

Lisätään kulttuurihyvinvoinnin **koulutusta.**

Kehitetään kulttuuripalveluiden **tuotanto-osaamista.**

Kerätään alueellisesti, kunnissa sekä kolmannella ja yksityisellä sektorilla **kulttuurihyvinvointitietoa** ja **arvioidaan** kulttuuri- ja kulttuurihyvinvointitoiminnan ja **-palveluiden vaikutuksia systemaattisesti. Edistetään väestön kulttuurihyvinvointitietoisuutta** (vrt. liikunta- sekä ravitsemussuunnitelmat ja -suositukset).

Painopiste 4.

SAAVUTETTAVAT PALVELUT JA OSALLISUUS

MITÄ TAVOITELLAAN? Kulttuuri- ja kulttuurihyvinvointipalvelut ovat yhdenvertaisesti kaikkien saavutettavissa ja fyysisesti esteettämiä. Kulttuuri- ja kulttuurihyvinvoinnin palvelutuotanto on sisällöllisesti ja tuotannollisesti moninaista, laadukasta ja ammattimaista.

MITEN TOIMITAAN? Hyvinvointialue ja kunnat ottavat käyttöön suositellut **kulttuurihyvinvoinnin toimintamallit, kehittävät palveluohjausta** ja hyödyntävät siinä **kulttuurihyvinvoinnin palvelutarjotinta**. Kulttuuripalvelujen **kehittämiseen, toteuttamiseen ja arviointiin osallistuvat eri väestöryhmät**. Hyödynnetään Pirkanmaan tuottajaverkostoa palveluiden muodostamisessa ja organisoinnissa. **Otetaan käyttöön Pirkanmaan Kulttuuripankki.**

TOIMEENPANOSUUNNITELMA

Toimiala ja kohderyhmä taulukot

YHDYSPINNAT

1. PÄINÖRST: RAKENTEET										
TAVOITTEET:	Toimenpide - HALLINTORAKENTEET kirjaaminen, vastuuhenkilöt, suunnitelmat, seuranta				Toimenpide - YHTEISTYÖN RAKENTEET poikkeahinnnoissa, monialaisuus, yhteiskehittämisen verkostot, työskentelymahdollisuudet					
Kulttuurihyvinvointi on osa hyvinvointilaaen, kuntien sekä kotimaassa ja yksityisen sektorin ja kulttuurisektorin sekä oppilaitosten tekemää yhdysintyötä ja hallinnollisia rakenteita.	Toimijat luovat yhteistyössä yhdysintyönä tapahtuvan kulttuurihyvinvoinnin rakenteet.	Toimijat huolehtivat, että kulttuuripalvelut sekä kulttuurihyvinvoinnin toimintamallit on kirjattu hyvinvointisuunnitelmiin, strategioihin ja toimintasuunnitelmiin.	Toimijat tuovat yhteistyössä kulttuurihyvinvointipalveluiden kestoään harkintamallin sekä asprvat kulttuurihyvinvointipalvelujen hankinnassa ja tuottamisessa. Toimijat valmistavat yhdessä yhdysintyöpalvelujen tarvittavat kumppanussopimukset tms., joiissa määritellään mm. toiminnan tavoitteet ja toteutuslaatu, kohderymät, asiakasryhmät, palvelukortit ja toimijoiden roolit.	Kulttuurihyvinvoinnin palveluikkonassa ja palvelukortit ovat keskeisten eintapohjaisia toteuttavien ammattiryhmien tiedossa. Et toimijat määrätilevät yhdessä, kenellä tulee olla kulttuurihyvinvoinnin ohjausosaamista ja kenen kanssa tehdään yhteistyötä.	Yhdysintyöpalveluiden tarvittavat yhteistyörakenteet ja vastuunjakko on sovittu kaikkien toimijoiden kesken.	Aikataulussa kehitettävissä olevia hankkeita pyritään toteuttamaan yhdessä, johon osittain, kestoään ja tavoitteelliseen yhteistyöhön, jonka vaikutus on tunnistettavissa ja tuloksellisesti turvattavissa. Kulttuurihyvinvointi huomioidaan ikäpalveluissa.	Hyvinvointialue, kunta ja muut toimijat rneivät kulttuurihyvinvoinnin liittyyvä työssä ja yhteistyössä toteuttavat vaalipolttu.	Toiminta poikkeahinnnoissa ja tavoitteellisesti kulttuurihyvinvointitoiminnan yhteistyörakenteiden kehittämiseksi ja vaikuttamiseksi, ja painotetaan ne lähtien suunnitellaan. Yhdysintyötoista toimii alueellisen kulttuurihyvinvoinnin yhteistyöryhmä, eem.	Perustetaan Pirkanmaalla kulttuurihyvinvoinnin osaamiskeskus, jonka tehtäväk ovat mm. kulttuurihyvinvointiosaamisen, palveluiden ja asiakasryhmien edistämisen Pirkanmaalla sekä alueellisen, valtakunnallisen ja kansainvälisen yhteistyön vahvistaminen.	Kulttuurihyvinvoinnin alueellisen asiantuntijaryhmä Kulttu toimi aktiivisesti asiantuntija- ja yhteistyötoimintona. Kulttuurihyvinvoinnin liittyyssä kysymyksissä ja kehittämistyössä sekä osallaan järkevää vooittaan mm. TEA-viisarin kutsutakse yhteistyössä SOTEKUn kanssa.

2. PÄINÖRST: SUUNNITELMALLISUUS										
TAVOITTEET:	Toimenpide - PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN jalkauttaminen, palvelukortit, EVA-menetelmä ja asiakaspaalaus									
Pirkanmaalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi käytetään suunnitelmallisesti kulttuurihyvinvoinnin keinoja.	Toimijat kehittävät yhteistyössä kulttuurihyvinvointitoimintaa ja -palveluita.	Toimijat kartoittavat yhteistyömahdollisuuksia ja solmivat kumppanuuksia. Toimijat pitävät yllä kaikkialueellista yhteistyötä ja osallistuvat yhteistyöhön ja luottaan toimintamalleihin.	Yhdysintyötoista tunnustetaan toimialarajat ylittävät osallistua, hyvinvointia ja terveyttä tukevia kulttuurihyvinvoinnin toimintamalleja ja -palveluita, kehitetään niitä ja otetaan käyttöön.	Yhdysintyötoimijat kehittävät kulttuurihyvinvointipalveluiden yksilöllisten vaikutusten kuvaamiseen vapaaehtoiseen kutsukorttikäytössä kulttuurihyvinvointipalveluiden luottaan, tytä- ja soke-toimijoiden ja osallistujan yhteistyötä.	Palveluiden kehittämisen ja palvelukortin käyttöönoton kulttuurihyvinvoinnin liittyyvä työssä käytössä olevat kulttuurihyvinvointipalvelut ja toimintamallit.					innottu veeitään ja ukaeen.
100 minuuttia kulttuuris- ja kulttuurihyvinvointisuosituks on käytössä vuoteen 2026 mennessä Pirkanmaan hyvinvointialueella, kaikissa kunnissa, kotimaalla ja yksityisellä sektorilla ja yhdysintyössä.										

3. PÄINÖRST: TIETO JA OSAAMINEN										
TAVOITTEET:	Toimenpide - TIEDOLLA JOHTAMINEN		Toimenpide - TIEDON KEHÄÄMINEN			Toimenpide - OSAAMISEN VAHVISTAMINEN henkilöstön lisäkoulutus, tutkintoon johtava koulutus, täydennyskoulutus, oppilaitosyhteistyö				
Monialainen kulttuurihyvinvoinnin toiminta ja osaaminen ovat korkealla tasolla.	Yhdysintyötoista hyödyntämällä ajantasaisia tietoja laajaan ja kulttuurin hyvinvointi-, terveys- ja talousvaikutuksista sekä vaikutuksista oppimiseen, ympäristöön ja kulttuuriseen kestävytyteen.	Toimijat kehittävät yhdessä ja ottavat käyttöön kulttuurihyvinvointitoimintaa ja -palveluita liittyvä Sedonkonan menetelmä (eem. TIEU) osallistamiskeskustori ja Piretti osallistamiskeskustori -työkalu, vapaaehtoiseen kulttuurijohdantien malli. Toimijat määrätilevät yhdessä, kenen vastuulla on asiakaspaalutteen kerääminen yhdysintyötoista kulttuurihyvinvointipalveluista ja -toiminnasta.	Toimijat kartoittavat ja tunnistavat eri alojen ammattihenkilöstön kulttuurihyvinvoinnin osaamisen kehittämistarpeet ja vahvistavat osaamista tarjoamalla lisä- ja täydennyskoulutusta.	Kartoitetaan systemaattisesti täydennyskoulutuksen, ammattioptiojen ja Tampereen korkeakoulu-yhteisen jent. osassa-, terveys- ja kulttuurialojen tutkimusten sääätö koulutusjärjestelmä ja opetusmuutokset kulttuurihyvinvoinnin näkökulmasta, lähtien tarpeiden perustavaa kulttuurihyvinvointikoulutusta. Luodaan Kulttuurihyvinvoinnin perusteet -kurssi avoimien korkeakoulututkintoihin. Kehitetään kulttuurihyvinvoinnin luottajensaamiseen liittyyvä koulutus.	Perustetaan alueellisen kulttuurihyvinvointikouluksia kehittävä ja koordinoiva työryhmä osaksi hyvinvointialueen SOTEKU -tehtävä ja/tai perustettavaksi suostuttavan kulttuurihyvinvoinnin osaamiskeskukseen tehtävä.	Kulttuurihyvinvointin vaikutusten ja vuoden arvioin vau osaamista tuoda kehitetään jalkauttamalla ja kunnalliseissa työssä. Alan tu ja kehitystyötä systemaattisesti toteutetaan mm. korkeakoulu-yhteisön ja eri laitojen kanssa. Haetaan rahoitusta kulttuurihyvinvoinnin tutkimushankkeen ja monialaisen yhteistyö-hankkeen, jotta suunnitellaan ja toteutetaan poikkeusolosuhteissa eri oppilaitosten ja optiojen kanssa.				rtaloja ja kunnat voinvointia rakentavat, otta yhteistyötä ja flyn nolla tapahtuu, ovat verkostojen eem. Tietosa n.m. hyvinvoinnin johtamisa, ja työkalun vankko shruulla, floorumilla jne.
ihmiset tunnistavat kulttuurin ja taiteen merkityksen hyvinvoinnilleen ajassa.										

4. PÄINÖRST: SAAVUTETTAVAT PALVELUT JA OSALLISUUS										
TAVOITTEET:	Toimenpide - SAAVUTETTAVUUDEN JA ESTEETTÖMYYDEN TURVAAMINEN			Toimenpide - PALVELUIDEN SUUNNITTELU JA JÄRJESTÄMINEN yhteistyö, osallisuusnäkökulma, yhteiskehittämisen, etsivä kulttuurisyty, digitaaliset abutat					Toimenpide - PALVELUJEN OHJAAJAINEN	
Kulttuuri- ja kulttuurihyvinvoinnin palvelutuotanto on sisäiltoisesti ja tuottamollisesti monialaista, laadukasta ja ammattimallista.	Toimijat huolehtivat esteettömyyden ja turvataiminnan tilien periaatteiden toteuttamisesta poikkeuksellisesti yhdysintyötoista.	Palveluiden järjestämiseen ja saavutettavuuden turvaamiseen liittyy vauot on määrätilety yhdysintyötoista. Kaikki toimijat sitouvat kulttuuri ja kulttuurihyvinvointipalvelujen ja -toiminnan saavutettavuuden kehittämiseen.	Toimijat suunnittelevat ja tuottavat digitaalisia kulttuuripalveluita ja lisäivät niiden käyttöä osana yhdysintyötoista ja osana omia palveluita.	Toimijat suunnittelevat ja toteuttavat kulttuurihyvinvointipalveluita ja -toimintaa yhteistyössä ja ottavat palveluiden käyttäjät mukaan palveluiden suunnitteluun.	Yhdysintyötoista sijoittujen kulttuuri- ja kulttuurihyvinvointipalvelujen ja -toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien osallistamismahdollisuudet.	En kohderyhmille kuten ikäntyneille, lapsille, nuorille, maahanmuuttajille tai työttömille suunnattua etsivää kulttuurisytyä kehitetään yhdysintyötoista.	Hyvinvointialue ja kunnat määrätilevät toimivia polttoja kulttuurihyvinvoinnin palveluikkonassa ja ottavat suostuttavan kulttuurihyvinvoinnin palvelumallit käyttöön.	Vahvistetaan kulttuuri- ja taiteellisuuden laatu, saavutettavuutta ja vaikuttavuutta lisäämällä ammattilaisia yhteistyötä eri toimialoilla työskentelevien taiteilijoiden ja kulttuurialan ammattilaitosten sekä kulttuuritoimijoiden välillä.	Yhdysintyötoista hyödyntämällä aktiivisesti kulttuurihyvinvoinnin palveluikkonassa osana eintapa- ja palveluikkonasta ja asiakastyötä. Kulttuurihyvinvointipalveluiden osana voidaan tehdä asiakasryhmätoista muihin hyvinvointia, terveyttä, työllisyyttä ja osallistua tukevin palveluina.	Kehitetään Pirkanmaan Kulttuuripankkia ja kulttuurihyvinvoinnin palveluikkonassa yhteistyössä vastaamaan yhä paremmin eri toimijoiden tarpeita ja kysyntää sekä opastetaan toimijoita niiden käyttöön.

Toimenpidetaulukot toimialoittain

- hyvinvointialueelle
- kunnille
- yhdyspinnoille
- kulttuurikentälle
- 3. ja yksityiselle sektorille

Toimeenpanosuunnitelma

NUORET AIKUISET (16–24-vuotiaat)				
TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO JA YHTEISTYÖKUMPPANIT	RAHOITUS	YHTEYS PÄÄTÖKSENTEKOON
Kansustetaan nuoria aikuisia osallistamaan kulttuuriseen toimintaan	<ul style="list-style-type: none"> • Annetaan nuorille aikuisille tiloja osallistamiseen ja yhteisölliseen toimintaan • Luodaan nuorille aikuisille mahdollisuuksia toimia ohjaajina, alustantoinijoina ja vertaistohjauksina taide- ja kulttuuritoiminnassa • Järjestetään lisäksi edullisia tai maksuttomia kulttuuritarjontasuhdellouksia nuorille aikuisille 	<p>Kuntien hyvinvointiryhmät, nuorisoo-, kirjasto- ja kulttuuritoimet</p> <p>Yhteistyössä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuntien nuorisovaltuustot • Taideiltojen ja talteen ammattilaiset • Kolmas sektori • Valtuutuksen sektorit • Vapaaehtoisuustoiminta 	<p>Toimipäivät</p>	<p>Kuntien hyvinvointikertomukset ja -suunnitelmat, kulttuurihyvinvointisuunnitelmat, kirjasto-,</p>
Liidään nuorten aikuisten osallisuutta taide- ja kulttuuritoimijoina	<ul style="list-style-type: none"> • Varmistetaan nuorten aikuisten osallistuminen taide- ja kulttuuritoiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen taide- ja kulttuuritoiminnassa • Liidään taideiltojen tarjoamia tiloja ja mahdollisuuksia nuorten aikuisten tekemälle taiteelle sekä vahvistetaan yhteistyötä ja yhteistyötä nuorten kanssa 	<p>Taideiltojen, kulttuuritarjontatunne ja kuntien kulttuuri- ja nuorisotoimet</p> <p>Yhteistyössä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuntien nuorisovaltuustot • Talteen ammattilaiset • Kolmas sektori • Vapaa sivistystyö • Talteen perusopetus 	<p>Toimintaa ja nuorisotilaa osana toimintaa</p>	
Oppilaitokset, kirjastot ja taide- ja kulttuuritoimijat tekevät yhteistyötä	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaitosten ja taide- ja kulttuuritoimijoiden tulee järjestää nuorille aikuisille suunnattua saatavissa ja mahdollisesti kiinnostavaa kulttuuri- ja taideiltoja sekä suunnitella toimintaa yhdessä nuorten, oppilaitosten ja taiteilijoiden kanssa • Liidään yhdenvertaisia tiloja ja kulttuurin ammattilaiskoko koulutusmaailman mahdollisuuksia eri koulutusasteilla • Liidään toteutusta ja koulutusta vähemmistöjen mahdollisuuksista toimia kulttuurialalla ammattilaisena ja vapaa-aikana 	<p>Oppilaitokset kaikilla koulutusasteilla, kuntien kulttuuri-, kirjasto- ja nuorisotoimet</p> <p>Yhteistyössä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taideiltojen ja talteen ammattilaiset • Kuntien nuorisovaltuustot • Talteen perusopetus • Vapaa sivistystyö • Monikulttuurisuus- ja vammaisjärjestöt • Kulttuurista kaikille palvelu tms. 	<p>Yhteistyöt Koulutuksen rahoitetaan</p>	
Liidään taiteen ja kulttuurin käyttöä nuoren aikuisen elämän tukemisessa	<ul style="list-style-type: none"> • Vahvistetaan nuorille aikuisille suunnattua hyte-työn ja mielenterveyspalveluiden osana palveluita, jossa taide ja kulttuuri tukevat ja ovat välittävää nuoren mm. oman elämäntilanteen löytymistä sekä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja elämäntilanteen tukemisessa • Luodaan vapaaehtoisien kirjaamisen toimintamallin kulttuurihyvinvoinnin ja nuorten sosiaalisen sidosvoimalla luoda kulttuurihyvinvointipalveluita tukevatun osallistamiseen kehittämiseen, koulutusmaailman ja tms. kirjataan asiakkaan ja toimintaa ohjaajien välisen keskustelun perusteella ja ne voidaan huomioida osana kokonaisvaltaista hyvinvointia tai esim. kurtoutusta. • Vahvistetaan työllisyyspalveluiden osana tiloja ja tunnetusta kulttuurialan koulutus- ja työkehitysmahdollisuuksista sekä kulttuurihyvinvointipalveluista osana työllisyyden ja osallisuuden edistämistä. • Liidään kulttuurin ja taiteen menetelmien käyttöä etäivissä nuorisotyössä ja rakennetaan toimintamalleja etäivien kulttuurin nuorisotyön toteuttamiseksi sekä testataan kulttuurilähteen käyttöönnottoa nuorten aikuisten palveluiden osana • Varmistetaan kulttuurille nuorisotyössä riittävät toimintatiedot ja kehitetään etäivien kulttuurin nuorisotyö toimintamalleja • Järjestetään koordinoitua kulttuurikaveri- vapaaehtoisuustoimintaa 	<p>Työllisyyspalvelut (mm. Ohjaajat), hyvinvointilähteen sosiaali- ja terveyspalvelut, opiskeluterveydenhuolto sekä sairaalapaalvelut, kuntien nuorisoo- ja kulttuuritoimet</p> <p>Yhteistyössä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjastot • Kuntien hyvinvointiryhmät • Kuntien nuorisovaltuustot • Taideiltojen ja talteen ammattilaiset • Kolmas sektori 	<p>Rahoitetaan sosiaali- ja ja nuorisotilaa palveluita kehitetään kehittämistä</p>	
Toimintaympäristöt tukevat hyvinvointia ja osallisuutta - otetaan taide mukaan uusien rakennusten ja tilojen suunnitteluun	<ul style="list-style-type: none"> • Otetaan taiteen ja kulttuurin ammattilaiset mukaan kehittämällä toimintaympäristöjä esteettömiksi ja osallisuutta tukeviksi tiloina, palveluiden, toiminnallisuuden ja asiakaspalvelun osalta • Otetaan nuoret aikuiset suunnittelemaan heille tarkoitettuja tiloja yhteistyössä arkkitehtien, taiteilijoiden ja kulttuurialan ammattilaisten kanssa • Määritellään uusien tilojen ja rakennusten rakentamisen ja tilojen kunnostamisen prosessissa taiteen ja kulttuurin huomioiminen minimitaso (esim. prosenttiperaant) sekä käyttöä huomioiva suunnittelunainen toimintatapa hankkeiden kilpailutuskuksen ja toteutuksen 	<p>Kuntien sivistys- ja vapaa-aikatoimet, hyvinvointilähteen sekä sote-palveluiden lähtö ja henkilöstö</p> <p>Yhteistyössä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alueellinen hyte-työ ja -koordinaatio • Kirjastot • Taide- ja kulttuuritoimijat • Kolmannen ja yksityisen sektorin muut toimijat • Rakennuttajat ja tilapalvelut 	<p>Osana hyvinvointia</p>	

Toimenpidetaulukot kohderymittäin

- Lapset, nuoret ja lapsiperheet
- Nuoret aikuiset
- Työikäiset
- Osallistumiseensa eirtyistä tukea tarvitsevat
- Yli 65-vuotiaat
- Sairaalapaalvelut ja ympärivuorokautiset hoiva- ja asumispalvelut

Nostoja yhteiseen kehittämiseen

- Alueellinen yhteinen koordinaatio ja sen rakenteet
- Yhteiset tiedonkeruun työkalut, mittarit ja kehittäminen
- Kulttuurihyvinvoinnin osaamiskeskus
- kulttuurihyvinvointipalveluihin, koordinointiin ja kehittämiseen riittävät resurssit.

**Pirkanmaan Taikusydan
alueverkoston koordinointi ja
yhteyshenkilöt:**

Pilvi Kuitu, Kulttuurikeskus PiiPoo
toiminnanjohtaja |
0400 433 722 |
pilvi.kuitu@kulttuuripiipoo.fi

Pilvi Nissilä, Tampereen kaupunki
kulttuurihyvinvoinnista vastaava
suunnittelija | 040 728 7282 |
pilvi.nissila@tampere.fi

